

สรุปผลและอภิปรายผลวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดหลักสูตรโครงสร้างของวิชาการสอนทั่วไป การสอบถามอาจารย์ นิสิต ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับสาขานี้ แบบสอบถามทั้งสิ้นมี 52 ข้อกระทง มีช่วงการประมาณค่า 3 ช่วง คือ มากที่สุดมีค่า 3 มากมีค่า 2 และน้อยที่สุดมีค่า 1 ผู้ตอบแบบสอบถามคืออาจารย์และนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันศึกษามนุษยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ถูกสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตำแหน่งทางวิชาการในกรณีอาจารย์หรือตามตำแหน่งฐานะปี ในกรณีที่เป็นนิสิต จำนวน 739 คน จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามคืนมา 476 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ 449 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 62.88 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ หมุนแกนด้วยวิธีแวนแอมป์ของตัวแปรทั้ง 52 ตัวแปร

ขอคนพบ

ผลจากการวิเคราะห์ตัวประกอบ ได้ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ 6 ตัวประกอบ ดังนี้คือ

1. อุปกรณ์การสอน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 6 ตัวแปร อันได้แก่การจกนิตรรศการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นละคร ภาพยนตร์ สไลด์ เครื่องฉายต่าง ๆ แผนภูมิ กราฟ ของจริง หุ่นจำลอง, เชิญวิทยากรมาให้ความรู้นิสิต อุปกรณ์การฟังเสียง เทปบันทึกเสียง หองปฏิบัติทางภาษา โทรทัศน์ และนิสิตมีโอกาสเข้าปฏิบัติการมากกว่า

2. บุคคลลักษณะของอาจารย์ ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 8 ตัวแปร อันได้แก่ มีความยุติธรรม, มีอารมณ์มั่นคง, มีความสุขุมรอบคอบ, เป็นผู้ตรงต่อเวลา, มีลักษณะเป็นผู้นำ, มีความเชื่อมั่นในตนเอง, ขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ และใช้วิจารณ์ในการตัดสินใจ

3. วิธีการสอน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 6 ตัวแปร อันได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นของนิสิต, การรับฟังคำตอบนิสิตเสมอ, การกระตุ้นให้นิสิตแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี, มีวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เช่น บรรยาย อภิปราย ดกเถียงปัญหา, การนำเข้าสู่บทเรียน และบอกวัตถุประสงค์การสอนแต่ละวิชา

4. ตำราเรียน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 5 ตัวแปร อันได้แก่ มีตำราภาษาไทย และต่างประเทศให้คนควาเพียงพอ มีห้องสมุดที่สมบูรณ์, มีตำราภาษาไทย เขียนและแปลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายชื่อเอกสารตำราอ้างอิงให้แก่นิสิต และแจกเอกสารประกอบการสอน

5. ทัศนคติของอาจารย์ต่อนิสิต ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 7 ตัวแปร อันได้แก่ อาจารย์พอใจในผลการเรียนของนิสิต, อาจารย์พอใจในพฤติกรรมนิสิต, คำชม คำวิจารณ์ของอาจารย์ บุคคลิกท่าทางของอาจารย์ที่แสดงต่อนิสิต, ชอบช่วยเหลือนิสิตทั้งด้านวิชาการและกิจกรรม ให้การบ้าน แบบฝึกหัด และให้ความเป็นกันเองกับนิสิต

6. ทักษะการสอน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ 5 ตัวแปร อันได้แก่ แบ่งเวลาในแต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม, ยกตัวอย่างชัดเจนตรงเนื้อเรื่องวิชา, ปรับปรุงเนื้อเรื่องวิชาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์, เตรียมการสอนทุกครั้ง, และตอบคำถามอย่างแจ่มแจ้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์หัวข้อประกอบนี้ ได้หัวข้อประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน ระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ 6 หัวประกอบ คือ อุปกรณ์การสอน บุคลิกลักษณะของอาจารย์ วิธีการสอน ตำราเรียน ทักษะของอาจารย์ทฤษฎี และหัวข้อประกอบสุดท้ายคือ ทักษะการสอน จากผลของการวิเคราะห์ มีหัวข้อประกอบตรงตามที่คาดหวังไว้ในสมมุติฐานเพียง 4 หัวประกอบคือ อุปกรณ์การสอน บุคลิกลักษณะของอาจารย์ วิธีการสอน และทักษะของอาจารย์ทฤษฎี ส่วนอีก 2 หัวประกอบที่ได้อีกขึ้นคือ ตำราเรียนและทักษะการสอน ทั้งนี้เพราะสาขามนุษยศาสตร์ มีแขนงวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษา หรืออักษร (letter)¹ เป็นส่วนใหญ่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีตำราเรียนที่ดีและเพียงพอ ตำราจะเป็นที่รวมของแหล่งความรู้นอกเหนือจากห้องเรียน หากนิสิตสนใจค้นคว้าเพิ่มเติมก็จะเสริมทักษะความรู้ได้เพิ่มพูนและแตกฉานยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ นิสิตได้พัฒนาสติปัญญา เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีไหวพริบในการแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ ยังทำให้นิสิตรอบรู้ หันวิทยาการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และเป็นการฝึกให้เป็นผู้รู้จักศึกษาค้นคว้า ด้วยตัวเองอีกด้วย การศึกษาในมหาวิทยาลัยมุ่งให้นิสิตได้รับความรู้นำไปปฏิบัติและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล ดังนั้น นิสิตจะต้องเป็นผู้ศึกษาอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่า การมีตำราที่ดีจึงเป็นหัวข้อประกอบที่สำคัญของการสอนที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ส่วนหัวข้อประกอบที่เกี่ยวกับทักษะการสอนนั้น เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนทุกสาขา ไม่ใช่แต่เฉพาะสาขามนุษยศาสตร์ เท่านั้น เพราะความสามารถของอาจารย์ในการถ่ายทอดความรู้ อธิบายชัดเจนเข้าใจง่าย ปรับปรุงเนื้อหาวิชาได้เหมาะสม เตรียมการสอน และดำเนินการสอนเป็นขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขานี้ ของอาศัยอาจารย์ที่มีทักษะและประสบการณ์ เช่น แผนกวิชาศิลปการละคร ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และภาษาศาสตร์ ดังนั้น ทักษะการสอนจึงเป็นหัวข้อประกอบสำคัญอันหนึ่งของโครงสร้างเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์ นี้ด้วย

ส่วนหัวข้อประกอบที่เกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน และทัศนคติของอาจารย์ต่อวิชาไม่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากบรรยากาศในชั้นเรียนได้รวมอยู่ในหัวข้อประกอบของวิธีการสอนแล้ว

จึงไม่ปรากฏเป็นค้ำประกอบอีกต่างหาก ส่วนทัศนคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอนนั้นมีตัวแปร ไม่เพียงพอที่จะเป็นโครงสร้างของค้ำประกอบได้ จึงไม่สามารถแปลผลได้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลที่ว่า ระดับอุดมศึกษาอาจารย์ได้สอนในวิชาที่อาจารย์มีความรู้มากที่สุด ถนัดที่สุด ตรงตามสาขาที่อาจารย์ศึกษามาอยู่แล้ว ทั้งอาจารย์บางท่านก็มีประสบการณ์ชำนาญเป็นพิเศษ มีผลงานการวิจัยคนคว่าในสาขาวิชาที่สอนมากมาย จึงไม่ทำให้ทัศนคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน เป็นตัวประกอบสำคัญเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอเสนอแนะ

1. ควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอีกหลาย ๆ กลุ่ม และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้นจากหลาย ๆ สถาบัน ในสาขามนุษยศาสตร์นี้ เพื่อจะได้ค้ำประกอบที่แท้จริงยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมอีก เช่น งานค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ฯลฯ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนหรือไม่
3. ควรทำการวิเคราะห์ค้ำประกอบซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ได้โครงสร้างของค้ำประกอบแท้จริง และสมบูรณ์มากที่สุด
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบค้ำประกอบรวมและค้ำประกอบที่ต่างกันกับสาขาอื่น ๆ โดยวิธีการวิเคราะห์ประกอบนี้

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย